

TA speelt Arthur Miller spijkerhard

Plaats: Harmonie, Leeuwarden. **Voorstelling:** 'Al mijn zonen'. **Schrijver:** Arthur Miller. **Gezelschap:** Toneelgroep Amsterdam. **Spel:** Roeland Fernhout, Fred Goesens, Janni Goslinga, Marieke Heebink, e.a. **Vertaling:** Marcel Otten. **Regie:** Thibaud Delpout. **Toeschouwers:** 250.

LEEUWARDEN - Arthur Millers grote stukken worden zo'n vijftig jaar later nog steeds met enige regelmaat gespeeld, maar dat geldt in Nederland eigenlijk niet voor 'Al mijn zonen', het stuk waarmee hij in 1947 doorbrak in New York.

De oorlog ligt nog maar vers achter Chris Keller en zijn familie. Hoewel Amerika de verwoestingen van Europa bespaard zijn gebleven, laat het geweld toch diepe sporen achter.

Zo kan Chris' moeder na drie jaren nog steeds niet accepteren dat oudste zoon Larry, die als piloot als vermist is opgegeven, nooit meer terug zal keren. Om die reden verzet zij zich tegen een huwelijk van Larry's verloofde Ann met Chris.

De terugkeer van Ann is een lont in het kruitvat van de broze verhoudingen in het gezin. Haar vader is als partner van Chris' vader Joe de gevangenis in verdwenen, omdat hij ondeugdelij-

ke vliegtuigen de fabriek uit liet gaan. Want oorlog is ook geld. Stap voor stap wordt duidelijk dat niet de vader van Ann, maar die van Chris verantwoordelijk was voor de dood van talrijke piloten – onder wie zijn eigen zoon.

In de regie van Thibaud Delpout is het een spijkerharde voorstelling geworden in een kaal, zwart toneel met alleen een hoopje aarde, waarin een boom voor Larry wordt geplant. De kleding herinnert nog een beetje aan de jaren veertig, maar verder is iedere verwijzing naar tijd of plaats verdwenen. Traag en moedeloos sjokken de personages over het immense speelvlak, maar zodra ze met elkaar te maken hebben, wordt er verbeterd door elkaar geschreeuwd en spuugt men de waarheid in elkaars gezicht. Alsof de acteurs amfetamine hebben geslikt.

Die verwrongen energie maakt het wel eens lastig om de gecompliceerde voorgeschiedenis er goed uit te halen, maar maakt de spanning wel tastbaar. De climax komt als Chris onder een minutenlang aanhoudende stortbui zijn vader ontmaskert, waarbij zijn wereldbeeld instort.

Een indrukwekkende voorstelling, die zeker binnenkomt, maar in zijn hardheid ook wel schraal aanvoelt.